

4. Тахтарев К. М. От представительства к народовластию / К. М. Тахтарев. – СПб.: Библиотека естествознания, 1907. – 228 с.

5. Чиркин В. Е. Основы конституционного права / В. Е. Чиркин. – М.: Юрист, 1996. – 600 с.

УДК 342.922

**Myaskov V.,**  
Rechtsanwalt, Hannover, Deutschland  
**Степанківська Н. А.,** студентка,  
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

### **ДО ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ДІЛЬНИЧНИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ**

На сучасному етапі українського державотворення необхідність оновлення адміністративно-правової доктрини зумовлена, як слушно зазначає В. Б. Авер'янов, пошуком адекватних відповідей на певні «виклики часу», що виникли перед адміністративним правом у нових політичних та соціально-економічних умовах розвитку України [2, с. 302]. Одним із таких «викликів часу» для українського законодавства постає і назріла проблема законодавчого удосконалення правового статусу дільничних виборчих комісій в адміністративному судочинстві, оскільки виборчі комісії є важливими суб'єктами виборчого процесу, покликаними забезпечити проведення вільних і чесних виборів, реалізувати виборчі права громадян.

У зв'язку з цим, крім іншого, особливого значення на сьогоднішній день набуває необхідність з'ясування особливостей реалізації адміністративної процесуальної правосуб'єктності такими суб'єктами адміністративно-процесуальних правовідносин, розкриття їх процесуальної ролі в адміністративному судочинстві. Слід констатувати, що безпосередня реалізація адміністративної процесуальної правосуб'єктності у подальшому визначає динаміку адміністративно-процесуальних правовідносин, тобто їх виникнення, розвиток та припинення.

Аналіз положень статті 48 КАС України дозволяє стверджувати, що адміністративна процесуальна правосуб'єктність – це категорія, що охоплює своїм змістом адміністративну процесуальну правоздатність та адміністративну процесуальну дієздатність [1]. Особа, що не наділена такою правосуб'єктністю, не може виступати повноцінним учасником адміністративного процесу, а як наслідок її дії не можуть породжувати

правових наслідків.

Виборче законодавство достатньо детально регулює порядок формування та діяльності виборчих комісій, обсяг їх компетенції (цілей і завдань, предметів відання, повноважень, юрисдикційності), водночас бракує чіткого визначення їх правового статусу у цілому, без чого не можна визначити правову природу цих утворень. Лише стосовно Центральної виборчої комісії її статус визначений законодавчо як постійно діючого колегіального державного органу. Згідно з частиною 3 статті 1 Закону України «Про Центральну виборчу комісію» Центральна виборча комісія є юридичною особою, має печатку із своїм найменуванням. Статус юридичної особи мають також окружні виборчі комісії, що впливає із частини 4 статті 22 Закону України «Про вибори Президента України» та частини 5 статті 25 Закону України «Про вибори народних депутатів України», і територіальні виборчі комісії місцевих виборів (частина 5 статті 20 Закону України «Про місцеві вибори»). Водночас дільничні виборчі комісії, утворені під час будь-яких виборів, не мають статусу юридичної особи.

У статті 48 КАС України законодавець розкриває зміст адміністративно-процесуальної правосуб'єктності. Як убачається з частини 1 указаної статті Кодексу, здатність мати процесуальні права та обов'язки в адміністративному судочинстві (адміністративно-процесуальна правоздатність) визнається за громадянами України, іноземцями, особами без громадянства, органами державної влади, іншими державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими і службовими особами, підприємствами, установами, організаціями (*юридичними особами*) [1]. Частиною 3 статті 48 КАС України встановлено, що здатність особисто здійснювати свої адміністративні процесуальні права та обов'язки, у тому числі доручати ведення справи представникові (адміністративна процесуальна дієздатність), належить органам державної влади, іншим державним органам, органам влади Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування, їхнім посадовим і службовим особам, підприємствам, установам, організаціям (*юридичним особам*) [1].

Змістовно аналізуючи вищевказані адміністративно-процесуальні норми, виникає цілком закономірне питання: яким чином дільничні виборчі комісії, як суб'єкти, що не мають статусу юридичної особи, можуть реалізувати свої процесуальні права й обов'язки в адміністративному судочинстві? Адже немає статусу юридичної особи – немає адміністративно-процесуальної правосуб'єктності в адміністративному судочинстві. Із вищевикладеного можна зробити висновок, що дільничні виборчі комісії не можуть набувати процесуального статусу сторони у справі та самостійно реалізувати свої

права та обов'язки як суб'єкти адміністративного судочинства, адже вони не є юридичними особами. Проте зі статті 172 КАС України убачається протилежне. Згідно частини 8 статті 172 КАС України позовні заяви щодо рішень, дій чи бездіяльності дільничної виборчої комісії, дільничної комісії з референдуму, членів цих комісій, що мали місце у день голосування, під час підрахунку голосів та встановлення результатів голосування на дільниці, *може бути подано до адміністративного суду*. Виходячи з наведеного вище, можна цілком справедливо констатувати існування прогалини законодавчого врегулювання особливостей адміністративно-процесуальної правосуб'єктності окремих учасників адміністративного судочинства. Дана прогалина, з нашої точки зору, може бути усунута шляхом: або закріплення у законодавстві за дільничними виборчими комісіями статусу юридичних осіб, або внесення змін до частин 1 та 3 статті 48 КАС України щодо закріплення адміністративно-процесуальної правосуб'єктності за суб'єктами, які не мають статусу юридичної особи.

#### *Література*

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36. – Ст. 446.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник / [ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін.]. – К.: Юрид. думка, 2007. – 592 с.

УДК 342.413

**Белкін Л. М.**, к.т.н., с.н.с.,  
м. Краматорськ, Донецька область

### **ПРОБЛЕМА ВРАХУВАННЯ ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ, ВИСЛОВЛЕНИХ РАНІШЕ, ПРИ ВНЕСЕННІ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКОНОПРОЕКТУ № 3524 ЩОДО РЕФОРМИ У СФЕРІ ПРАВОСУДДЯ)**

Прив'язку теми даного матеріалу до конкретного законопроекту (№ 3524 від 25.11.2015 р.) не слід розглядати як свідчення його кон'юктурності, оскільки шлейф ігнорування правових позицій Конституційного суду України (КСУ), висловлених раніше, тягнеться ще з 2010 р., коли була скасована конституційна реформа грудня 2004 р., що призвело до узурпації влади політичним режимом Януковича [1]. Але то був період діяльності «злочинної влади». Натомість, оскільки за такі дії ніхто жодної відповідальності не поніс, дана практика продовжується. Або так: дана практика продовжується, оскільки і нова влада прагне користатися даними підходами і далі. Як зазначає М. Томенко, 8 з 14